

Internationaal Ruimterecht in/en Nederland

NSO Ruimtevaartnetwerkbijeenkomst, Den Haag, 28-6-2018

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Tanja Masson- Zwaan

Waar begint de ruimte?

- Al 40+ jaar discussie in de VN
  - **Luchtruim**: soevereiniteit
  - **Ruimte**: vrijheid
- Sommige landen willen geen afbakening (**ook NL**)
- Anderen trekken arbitraire grens⁴
- Er is geen officiële grens!

Int. ruimterecht: waarom/hoe/wat?

NL is COPUOS lid sinds 1977

- Space Race
- Vreedzaam gebruik
- VN 'COPUOS'
  - Juridisch & Wetensch./Technisch Sub-Comité
  - Consensus methode
- 5 internationale verdragen en een aantal 'soft law' instrumenten

4

Internationale Verdragen

Ruimteverdrag 1967

Astronautenverdrag 1968

Aansprakelijkheidsverdrag 1972

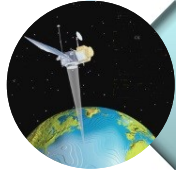
Registratieverdrag 1975

Maanverdrag 1979

NL is partij bij alle 5

Soft law: voorbeelden VN resoluties

Aardobservatie 1986

Nuclear Power Sources
1992

Belangen
ontwikkelingslanden 1996

Lanceerstaat 2004

Registratiepraktijken 2007

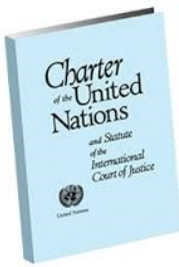

Ruimtepuin 2007

Nationale wetgeving 2013

Vrijheid & niet-toe-eigening

- ‘Exploratie’ en ‘gebruik’ van ruimte en hemellichamen zijn ‘vrij’
  - Ten voordele en in het belang van alle landen
  - T.b.v. de hele mensheid
  - Zonder discriminatie
  - Op voet van gelijkheid
- **Toe-eigenen** van ruimte en hemellichamen is verboden
- **Int. recht/** VN Handvest

Vreedzaam gebruik

- **Gedeeltelijke demilitarisering** van de ruimte
  - Kernwapens en andere massa-destructie wapens zijn overal verboden
  - Hemellichamen mogen alleen voor ‘vreedzame’ doeleinden gebruikt worden

Verantwoordelijkheid / aansprakelijkheid

- Internationale **verantwoordelijkheid** voor nationale activiteiten in de ruimte
  - Ook voor privé-onderdanen/ondernemingen
  - Autorisatie & toezicht: **Nationaal recht**
    - In NL: WRA (2008/2015)
- Internationale **aansprakelijkheid** van 'lanceerstaat' voor schade veroorzaakt door ruimteobject, in de ruimte / op aarde, in de lucht
  - Wie is lanceerstaat?

Registratie, jurisdictie, samenwerking

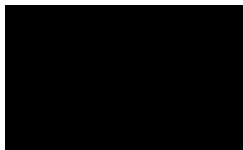
- **Registratie**: nationaal & bij VN, door een van de lanceerstaten
- Registratiestaat heeft **jurisdictie /controle**
- **Eigendom** over ruimteobjecten ongeacht aanwezigheid in de ruimte

- Internationale **samenwerking** / respect voor elkaars **belangen**, bescherming van **astronauten**

Nederlands ruimterecht

- **Wet ruimtevaartactiviteiten 2007**
  - Registerbesluit
  - Regeling vergunningaanvraag
  - AMvB ongeleide satellieten 2015
  - Ministerie van EZ - Agentschap Telecom - Experts
- **Toestemming / toezicht** voor lanceren, bedienen, geleiden + ongeleide satellieten
- **Registratie** (nationaal & VN)
- **Aansprakelijkheidsverzekering**, beperkte aansprakelijkheid & regresrecht

‘Europa’ en Ruimterecht

- **ESA**: 1975; R&D, vreedzaam gebruik
  - Vele programma’s w.o. Ariane, ISS
  - VN verdragen aanvaard
  - Observer status COPUOS sinds 1972
- **EU**: ruimtevaartcompetentie sinds 2009
  - Defensie
  - Galileo, Copernicus, H2020
  - European Space Policy; geen harmonisatie
  - Geen VN verdragen aanvaard
  - Observer status COPUOS 2018

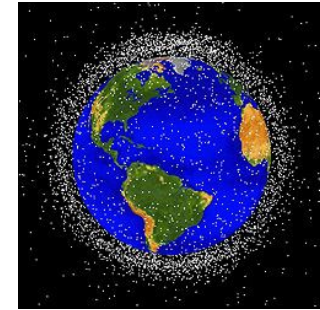

NL is lid van beiden

Tenslotte, 3 'hot topics'

1. Duurzaam gebruik van de ruimte

- 'Ruimtepuin' is een groeiend probleem
- Geen verbod op creëren of opruimen
- VN richtlijnen: soft law
- Verkeersregels nodig?

2. Militarisering/bewapening

- Wat is vreedzaam gebruik?

3. Gebruik van hulpbronnen

- Mijnbouw op de maan, asteroïden
- Vinden van balans tussen belangen

Dank voor uw aandacht

t.l.masson@law.leidenuniv.nl

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Discover the world at Leiden University